

Research in Clinical Psychology and Counseling<https://tpccp.um.ac.ir>

Research Article

DOI: 10.22067/tpccp.2022.71740.1144

Investigating the Mediating Role of Sexual Satisfaction in the Relationship between Split Conflicts and the Quality of Marital Relationship in Iranian Married People Farzad Rayatdoost¹, Mohammad Arash Ramezani², Mehrnaz Azad Yekta³

Received: 7/9/2021

Accepted: 2/2/2022

Abstract

Purpose: Split conflicts play a key role in the quality of the marital relationship. The purpose of the study was to investigate the mediating role of sexual satisfaction in the relationship between split conflicts and the quality of marital relationships.

Method: The research method was descriptive-correlational. The statistical population included all married people living in Tehran. Of this population, 308 people were selected using the convenience sampling method and completed the online survey including three questionnaires; Marital Satisfaction Questionnaire, Sexual Satisfaction Index, and Self-Critical Questionnaire. The data were analyzed using structural equation modeling by Amos software.

Findings: The results of this study showed that sexual satisfaction and reassured-self have significant positive relationships with all components of marital satisfaction and its total score and inadequate-self and hated-self have significant negative relationships with all components of marital satisfaction. Inadequate-self and hated-self have significant negative relationships with sexual satisfaction. Moreover, reassured-self has a significant positive relationship with sexual satisfaction. The structural equation modeling analysis showed that hated-self and reassured-self have no significant effect. For inadequate-self, the direct and indirect effects were found significant with -0.22 and -0.12 beta sizes, respectively, after modifying the model ($p < .01$). This is concluded that split conflicts can be an important variable related to the quality of marital satisfaction, because in addition to being related to it, it can explain changes in the quality of the marital relationship by affecting sexual satisfaction.

Keywords: Sexual Satisfaction, Split Conflicts, Quality of Marital Relationship.

Citation: Raeiyat Doost, F., Ramezani, M., Azadyekta, M. (2022). Investigating the Mediating Role of Sexual Satisfaction in the Relationship between Split Conflicts and the Quality of Marital Relationship in Iranian Married People. *Research in Clinical Psychology and Counseling*, 11(2), 113-132. doi: 10.22067/tpccp.2022.71740.1144

1. Masters Learned, Clinical Psychology, Islamic Azad University, Eslamshahr Branch, Iran. (Corresponding Author), Email: raiatdoost@yahoo.com

2. PhD Learned Member of Iranian Institute of EFT

3. PhD Learned of Psychology, Associate Professor, Islamic Azad University, Eslamshahr Branch, Iran

پژوهش‌های روان‌شناسی بالینی و مشاوره

<https://tpccp.um.ac.ir>

مقاله پژوهشی	DOI: 10.22067/tpccp.2022.71740.1144	دسترسی آزاد
--------------	-------------------------------------	-------------

بررسی نقش میانجی رضایتمندی جنسی در ارتباط بین تعارضات دوطرفه و کیفیت رابطه‌ی زناشویی در افراد متأهل ایرانی

فرزاد رعیت دوست^۱، محمد آرش رضانی^۲، مهراناز آزاد یکتا^۳

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۶/۱۶

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۱۱/۱۳

چکیده

هدف: تعارضات دوطرفه نقش کلیدی در کیفیت رابطه‌ی زناشویی دارند. هدف این مطالعه، بررسی نقش میانجی، رضایتمندی جنسی در ارتباط بین تعارضات دوطرفه و کیفیت رابطه‌ی زناشویی است.

روش: روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری شامل افراد متأهل ساکن شهر تهران بود. تعداد ۳۰۸ نفر به صورت نمونه‌گیری در دسترس با استفاده از لینک آنلاین پاسخگویی به‌عنوان نمونه انتخاب شد. ابزار پژوهش شامل سه پرسشنامه رضایت زناشویی، شاخص رضایت جنسی و پرسشنامه خود انتقادی بود. داده‌ها با روش مدل‌سازی معادلات ساختاری در نرم افزار Amos تحلیل گردید.

یافته‌ها: تحلیل داده‌ها نشان داد که رضایتمندی جنسی و خود مطمئن با تمامی مؤلفه‌های رضایت زناشویی و نمره کل آن رابطه مثبت معنادار و خود ناکافی و خود متنفّر با تمامی مؤلفه‌های رضایت زناشویی رابطه منفی معنادار دارد. خود ناکافی و خود متنفّر نیز با رضایتمندی جنسی رابطه منفی معنادار دارد. همچنین که خود مطمئن با رضایتمندی جنسی رابطه مثبت معنادار دارد. تحلیل معادلات ساختاری نشان داد که خود متنفّر و خود مطمئن فاقد اثر معنادار است. برای خود ناکافی اثر مستقیم و غیرمستقیم به ترتیب با اندازه بتا ۰/۲۲- و ۰/۱۲- بعد از اصلاح مدل معنادار است ($p < 0/05$). با این تفاسیر، تعارضات دوطرفه می‌تواند یک متغیر مهم و مرتبط با کیفیت رضایت زناشویی باشد، چرا که علاوه بر ارتباط با آن، به واسطه اثرگذاری بر رضایتمندی جنسی می‌تواند تبیین‌کننده تغییرات کیفیت رابطه‌ی زناشویی باشد.

واژه‌های کلیدی: رضایتمندی جنسی، تعارضات دوطرفه، کیفیت رابطه‌ی زناشویی.

۱. دانش‌آموخته کارشناسی ارشد، روانشناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اسلامشهر، raiatdoost@yahoo.com

۲. فوق‌دکتر علوم رفتاری گرایش سلامت جنسی و درمان اختلالات جنسی، موسس و هیات علمی انستیتو هیجان‌مدار ایران، تهران، Arash98@gmail.com

۳. دانش‌آموخته دکتری روانشناسی، دانشیار، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اسلامشهر، M.azadyekta@yahoo.com

مقدمه

رابطه‌ی زناشویی را می‌توان اساسی‌ترین رابطه نزد بشر دانست که کیفیت آن ساختاری چندعاملی است که مواردی همچون تعهد، حل تعارض و احساس رضایت را در برمی‌گیرد (John, Seme, Roro, & Tsui, 2017). اغلب زوجین از لحاظ عاطفی، هزینه و زمان سرمایه‌گذاری عظیمی برای رابطه‌ی زناشویی انجام می‌دهند و انتظار دارند این رابطه نیاز آن‌ها به مواردی همچون عدالت، هدفمندی، تعهد و اوقات فراغت را ارضا کند (Rajabi, Kaveh-Farsani, Amanelahi, & Khojasteh-Mehr, 2020). در همین رابطه به نظر می‌رسد، زمانی که کیفیت رابطه‌ی زناشویی کاهش می‌یابد، جنبه‌های مختلف زندگی مانند کیفیت خواب (Troxel, Braithwaite, Sandberg, & Holt-Lunstad, 2017)، سلامت روان‌شناختی و جسمی و طول عمر (Lawrence, Rogers, Zajacova, & Wadsworth, 2019) کاهش پیدا می‌کند. در مقابل بهبود کیفیت رابطه‌ی زناشویی بر روی عملکرد شغلی افراد (Falola, Salau, Omoniyi-Oyafunke, & Olokundun, 2018)، موفقیت تحصیلی فرزندان (Corrás et al., 2017) و بهبود پیامدهای مانند درد ناشی از بیماری (Burns et al., 2018)، اثر مثبتی دارد. با این حال به نظر می‌رسد که کیفیت رابطه‌ی زناشویی در زوجین ایرانی در معرض خطر است؛ چرا که طلاق به‌عنوان شاخصی متغیر برای کیفیت رابطه‌ی زناشویی در چهار دهه اخیر ایران، روند افزایشی داشته است (Askari-Nodoushan, Shams Ghahfarokhi, & Shams Ghahfarokhi, 2019). بنابراین، تلاش‌های زیادی متوجه بررسی متغیرهای مرتبط با کیفیت رابطه‌ی زناشویی بوده است (Tavakol, Nikbakht Nasrabadi, Behboodi Moghadam, Salehiniya, & Rezaei, 2017). پژوهش‌های پیشین صورت گرفته حاکی از این است که رضایت جنسی با کیفیت رابطه‌ی زناشویی ارتباط دارد (Heydari, 2017؛ Rahmani, Marqati Khoi, Sadeghi, & Allah Gholi, 2011). نشان داده شده که یکی از انگیزه‌های اساسی ازدواج، برقراری رابطه‌ی جنسی رضایت‌بخش است (Fallahi, Fallah Chai, & Zarei, 2014). رضایت جنسی به‌عنوان «یک پاسخ عاطفی ناشی از ارزیابی ذهنی فرد از ابعاد مثبت و منفی مرتبط با رابطه‌ی جنسی» تعریف شده است (Lawrance & Byers, 1995). رضایت جنسی با توجه به اینکه باعث می‌شود فرد رابطه‌ی زناشویی را کارآمد و ارضاکننده‌ی نیازها برداشت کند، منجر به بهبود کیفیت رابطه‌ی زناشویی نیز می‌شود (McNulty, Wenner, & Fisher, 2016; Mohammad, Sadegh, Kalantarkousheh, & Naimi, 2018). اگرچه پژوهش‌ها در مورد رابطه‌ی ساده و خطی میان رضایت جنسی و کیفیت رابطه‌ی زناشویی صورت گرفته (H. C. Yeh, Lorenz, Wickrama, Conger, & Sprecher & Cate, 2004; Litzinger & Gordon, 2005; Elder, 2006)، اما پژوهش‌ها پیرامون بررسی

مدل‌هایی جهت مشخص کردن متغیرهای زیربنایی که به واسطه‌ی رضایت جنسی بر کیفیت رابطه‌ی زناشویی اثر می‌گذارند با محدودیت روبرو بوده است. این مدل‌ها از آن جهت مورد توجه بوده‌اند که منجر به شناسایی مسیرهای اثرگذاری پویای متغیرها و تهیه‌ی مداخله‌های متناسب می‌شود. اگرچه پژوهش‌های محدودی صورت گرفته، با این حال بر روی گروه‌های محدودی از زوجین مانند زوجین دچار تروما، بوده Blais, (2020) و خارج از ایران و بر روی جمعیت‌های مجرد صورت گرفته است، Kisler & Scott Christopher, (2008) که چنین نتایجی با فرهنگ ایران تطابق ندارد.

به نظر می‌رسد «خود» به‌عنوان مرکز سازمان‌دهی شخصیت فرد با رضایت جنسی در ارتباط باشد و اثرات پویایی بر رابطه زوجین بگذارد (Peixoto, Amarelo-Pires, Antičević, Jokić-Begić, & Britvić, 2017)؛ به عبارتی دیگر به نظر می‌رسد احساس عدم کفایت مندی و خود انتقادی که در برخی پژوهش‌ها در قالب کمال‌گرایی و عزت‌نفس بررسی می‌گردد، با اختلال در میل و عملکرد جنسی منجر به کاهش رضایت جنسی می‌گردد. تعارضات دوپاره خود که در رویکرد هیجان‌مدار مطرح شده است تا حدود زیادی بیانگر همین خود انتقادی‌ها و عدم کفایت مندی خود است که در آن بخشی از خود در مقابل بخش دیگر قرار می‌گیرد؛ در اغلب موارد، بخشی از شخص در مقابل بخش‌های دیگر حالتی قهری و انتقادی دارد (Goldman & Greenberg, 2015). این جنبه‌های خود، طرح‌های هیجانی خاصی را از خود نشان می‌دهند تا در تعامل با یکدیگر تجربه و عمل را خلق کنند (Sutherland, Peräkylä, & Elliott, 2014). تعارضات دوپاره به ویژه خود انتقادی مربوط به هیجان شرم است که از احساس بی‌ارزشی نشأت می‌گیرد (Goldman & Greenberg, 2015). نشان داده شده که شرم موجب کاهش ابراز وجود جنسی و تصمیم‌گیری جنسی می‌گردد (Schooler, Ward, Merriwether, & Caruthers, 2005). اخیراً نیز نشان داده شده که شرم جنسی با رضایت جنسی رابطه‌ی معناداری دارد (Marcinechová, Záhorcová, & Culture, 2020). همچنین نشان داده شده که پاسخ‌های مبتنی بر شرم از ابراز عواطف مثبت در رابطه‌ی جنسی می‌کاهد (Davis, Ferrar, Sadikaj, Binik, & Carrier, 2017).

بنابراین، با توجه به آنچه گفته شد، به نظر می‌رسد که کیفیت رابطه‌ی زناشویی از اساسی‌ترین زمینه‌های سرمایه‌گذاری افراد در زندگی است. رضایت جنسی از جمله متغیرهای مرتبط با کیفیت رابطه‌ی زناشویی شناخته شده است. بر همین اساس سعی در شناخت متغیرهای زیربنایی تبیین‌کننده این رابطه مورد توجه قرار گرفته شده است. با این حال پژوهش‌های صورت گرفته یا محدود به نمونه‌های خاص و بالینی بوده یا با توجه به اینکه بر روی افراد مجرد صورت گرفته متناسب با فرهنگ ایران نیست؛ بنابراین، پژوهش حاضر در جهت

رفع این خلاء پژوهش در پی پاسخگویی به این سؤال است که آیا رضایتمندی جنسی در ارتباط بین تعارضات دوباره و کیفیت رابطه‌ی زناشویی در افراد متأهل ایرانی نقش میانجی دارد؟

روش

این پژوهش از لحاظ هدف از نوع بنیادی، از نظر داده‌ها کمی و از حیث بررسی رابطه متغیرها، از نوع همبستگی با استفاده از تحلیل معادلات ساختاری بود. جامعه آماری پژوهش شامل افراد متأهل ساکن شهر تهران در سال‌های ۱۳۹۸ - ۱۳۹۹ بود. با توجه به اینکه حداقل حجم نمونه لازم برای تحلیل معادلات ساختاری ۲۰۰ نفر است (Garver & Mentzer, 1999; Hoelter, 1983)، تعداد ۳۰۸ نفر به صورت نمونه‌گیری در دسترس با استفاده از لینک آنلاین پاسخگویی به عنوان نمونه انتخاب شدند. معیارهای ورود به پژوهش عبارت بودند از: حداقل یک سال از تأهل آن‌ها گذشته باشد، بنا بر اظهار شرکت‌کنندگان، سابقه‌ی طلاق یا خیانت در زندگی زناشویی نداشته باشند، عدم ابتلا به اختلال روانی، جسمی و جنسی تشخیص داده شده بنا بر اظهار نظر شرکت‌کنندگان. همچنین ملاک‌های خروج از پژوهش عبارت بودند از: عدم رضایت از شرکت در پژوهش و عدم پاسخ‌دهی به حداکثر ۱۰ درصد از سؤالات هر کدام از پرسشنامه‌ها.

ابزارها

پرسشنامه رضایت زناشویی انریچ^۱:

این مقیاس در ابتدا برای توصیف پویایی‌های ازدواج، جهت پژوهش ایجاد شد؛ اما اندک زمانی نگذشت که به عنوان یک ابزار تشخیصی، برای زوج‌های متأهلی که به دنبال مشاوره ازدواج و غنی‌سازی آن بودند به کار گرفته شد. نسخه‌ی اصلی آزمون دارای ۱۱۵ سؤال بود، اما با توجه به طولانی بودن سؤالات مقیاس، فرم‌های متعددی از آن استخراج شده است. فرم ۴۷ سؤالی که در پژوهش حاضر مورد استفاده قرار گرفته توسط اولسون (۱۹۹۸) تهیه شد. پاسخگویی به پرسشنامه بر اساس طیف لیکرت پنج گزینه‌ای (کاملاً موافق، موافق، نه موافق و نه مخالف، مخالف، کاملاً مخالف) است. نمرات هر یک از مقیاس‌های فرعی عبارت‌اند از: موضوعات شخصیتی: سؤال‌های ۲-۴-۱۲-۲۲-۴۰، ارتباط زناشویی: سؤال‌های ۶-۱۳-۲۳-۳۲-۴۱، حل تعارض: سؤال‌های ۷-۱۴-۲۴-۳۳-۴۲، مدیریت مالی: سؤال‌های ۸-۱۵-۱۶-۲۵-۳۴، فعالیت‌های اوقات فراغت: سؤال‌های ۹-۱۷-۲۶-۳۵-۴۳، روابط جنسی: سؤال‌های ۱۰-۱۸-۲۷-۳۶-۴۴، ازدواج و فرزندان: سؤال‌های ۱۱-۱۹-۲۸-۳۷-۴۵، اقوام و دوستان:

سؤال‌های ۲۰ - ۲۹ - ۳۱ - ۳۸ - ۴۶، جهت‌گیری مذهبی: سؤال‌های ۵ - ۲۱ - ۳۰ - ۳۹ - ۴۷. اعتبار این پرسشنامه را با روش ضریب آلفا ۰/۹۲ گزارش کرده‌اند. در ایران اولین بار سلیمانیان (Soleimanian, 1995) همبستگی درونی آزمون را برای فرم بلند ۰/۹۳ و برای فرم کوتاه ۰/۹۵ محاسبه و گزارش کرده است. در یک پژوهش مهدویان (Mahdavian, 1997) در کار روی اعتبار آزمون با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون و با روش باز آزمایی، به فاصله یک هفته (برای مردان ۰/۹۳۷ و برای زنان ۰/۹۴۴) و برای مردان و زنان (۰/۹۴) به دست آوردند (Noorbala, Bagheri Yazdi, Yasamy, & Mohammad, 2004).

شاخص رضایت جنسی (ISS):^۱

شاخص رضایت جنسی در سال 1981 توسط هودسون، هریسون و کراسکوپ (Hudson, Harrison, & Crosscup, 1981) تدوین گردید. این پرسشنامه حاوی ۲۵ سؤال است. این پرسشنامه درجه‌ی اختلال یا نارضایتی ارزیابی شده توسط فرد از همسر یا شریک جنسی را می‌سنجد. پاسخ آزمودنی به هر ماده آزمون در سطح یک مقیاس ۷ درجه‌ای بین ۰ تا ۶ مشخص می‌شود و در مجموع نمره‌ی آزمودنی‌ها در کل آزمون بین ۰ تا ۱۵۰ در نوسان است. نمره بالاتر نشان‌دهنده‌ی رضایت جنسی بیشتر است. در این پرسشنامه سؤالات ۴، ۵، ۶، ۷، ۸، ۱۱، ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۸، ۲۰، ۲۴ و ۲۵ به صورت معکوس نمره‌گذاری می‌گردند. سازندگان ضمن تأیید روایی درونی پرسشنامه، اعتبار پرسشنامه را به روش آزمون - باز آزمون ۰/۹۰ و ضریب اعتبار ۰/۷۶ را گزارش کردند. در ایران پوراکیب (Pourakbar, 2011) ضمن تأیید روایی محتوایی پرسشنامه، اعتبار پرسشنامه را با اجرای آزمون - باز آزمون به فاصله ۱۵ روز مورد بررسی قرار داد که نتایج نشانگر همبستگی ۰/۹۶ با سطح معناداری ۰/۰۰۱ بود. همچنین مقدار همبستگی دو نیمه کردن آزمون برابر ۰/۸۸ و ضریب گاتمن محاسبه شده نیز ۰/۸۰ بود. این مقادیر نشان می‌دهد که آزمون از اعتبار خوبی برخوردار است.

شاخص تعارضات دوپاره (پرسشنامه خودانتقادی):^۲

این ابزار توسط گیلبرت، کلارک، هیمپل، میلز و ایرونز (Gilbert, Clarke, Hempel, Miles, & Irons, 2004) در سال ۲۰۰۴ تهیه گردید و حاوی ۲۲ سؤال است که وقتی شرایط برای افراد خوب پیش نمی‌رود، نحوه‌ی فکر و احساس در مورد خودشان را اندازه‌گیری می‌کند. سؤالات پرسشنامه، سه ترکیب می‌سازد و بدین ترتیب دو شکل برای خود انتقادی وجود دارد: اول «خود نا کافی»، که بر حس بی‌کفایتی شخصی تمرکز دارد (مثلاً، من به سادگی از خودم مأیوس می‌شوم) و دوم «خود متنفر» که میزان تمایل به آسیب رساندن یا صدمه زدن به خود را می‌سنجد. همچنین یک مؤلفه‌ی دیگر پرسشنامه «خود مطمئن» است که افکار و احساس

1. index of sexual satisfaction (ISS)

2. the forms of self-criticizing/attacking & self-reassuring scale (FSCRS)

مثبت نسبت به خود را می‌سنجد (مثلاً، من می‌توانم درباره خودم، به چیزهای مثبت فکر کنم). پاسخگویی به پرسشنامه با مقیاس ۵ درجه در لیکرت درجه‌بندی شده است (از ۰= اصلاً شبیه من نیست تا ۴= کاملاً مثل من). سازندگان ضمن تأیید روایی سازه پرسشنامه، ضریب پایایی به روش آلفای کرونباخ را برای خود ناکافی ۰/۹۰ و برای خود متفکر و خود مطمئن به ترتیب ۰/۸۶ و ۰/۸۳ گزارش کرده‌اند. در ایران سعادت‌نی شمیر، مذبوحی و مرزی (Saadati Shamir, mazboohi, & Marzi, 2018) این پرسشنامه را مورد هنجاریابی قرار داده‌اند. برای بررسی پایایی مقیاس خودانتقادی/اعتماد به خود از روش آلفای کرونباخ و ضریب باز آزمایی و برای بررسی از روش واگرا و روش تحلیل عاملی اکتشافی و تأییدی استفاده شد. پایایی مقیاس با استفاده از روش آلفای کرونباخ برای خودانتقادی ۰/۶۹ و برای اعتماد به خود ۰/۷۷ محاسبه شد. روایی واگرا پرسشنامه خودانتقادی و اعتماد به خود نیز از طریق همبسته نمودن آن با مقیاس خود کارآمدی و شادکامی معنادار به دست آمد. استفاده از روش تحلیل عاملی اکتشافی ساختار دو عاملی آن را تأیید کرد. در پژوهش حاضر مقدار ضریب آلفای کرونباخ و اسپیرمن برای خود ناکافی به ترتیب ۰/۷۹ و ۰/۸۰، خود مطمئن به ترتیب ۰/۷۷ و ۰/۷۱ و خود متفکر به ترتیب ۰/۷۰ و ۰/۶۷ به دست آمد.

روش اجرای پژوهش بدین صورت بود که در ابتدا و بعد از اخذ مجوزهای لازم از طرف دانشگاه، با تهیه پرسشنامه‌های لازم، فرم آنلاین پرسشنامه‌ها طراحی شد. سپس با هماهنگی مدیران کانال‌ها و گروه‌های شبکه‌های اجتماعی مجاری (واتساپ و اینستاگرام) که افراد متأهل ساکن شهر تهران عضو آن بودند، لینک پاسخگویی در دسترس افراد متأهل قرار گرفت. لازم به ذکر است در توضیحات همراه لینک توضیح مختصری از هدف اجرای پژوهش و همچنین ملاک‌های ورود و خروج از پژوهش نوشته شد. فرآیند نمونه‌گیری تا رسیدن به تعداد نمونه‌ی لازم برای انجام پژوهش ادامه یافت. برای تحلیل داده‌ها علاوه بر استفاده از شاخص‌های توصیفی (میانگین، انحراف استاندارد، کمترین و بیشترین نمره، کجی و کشیدگی، فروانی و درصد فراوانی) از آزمون همبستگی پیرسون و همچنین تحلیل معادلات ساختاری استفاده شد. تحلیل داده‌ها با استفاده از دو نرم‌افزار تحلیل آماری SPSS نسخه ۲۵ و AMOS نسخه ۲۴ صورت گرفت. از جمله اصول اخلاقی که در پژوهش رعایت شد شامل محرمانه نگه‌داشتن اطلاعات شرکت‌کنندگان و اختیاری بودن شرکت در پژوهش بود.

یافته‌ها

ابتدا ویژگی‌های جمعیت شناختی نمونه مورد مطالعه مورد بررسی قرار گرفت که نتایج آن در جدول

۱ ارائه شده است

جدول ۱: شاخص‌های توصیفی ویژگی‌های جمعیت شناختی نمونه پژوهش

متغیر	زیرگروه	فراوانی	درصد فراوانی
جنسیت	زن	۲۵۱	۸۱/۳
	مرد	۵۷	۱۸/۷
	کل	۳۰۸	۱۰۰
تحصیلات همسر	زیر دیپلم	۸	۳/۲
	دیپلم	۶۱	۰/۲۰
	کارشناسی	۱۳۷	۴۳/۳
	کارشناسی ارشد	۷۶	۲۴/۶
	دکتری و بالاتر	۲۶	۸/۹
تحصیلات	زیر دیپلم	۱	۰/۳
	دیپلم	۴۰	۱۳/۴
	کارشناسی	۱۳۰	۴۲
	کارشناسی ارشد	۱۰۹	۳۵/۱
	دکتری و بالاتر	۲۸	۹/۲
تعداد فرزندان	صفر	۷۰	۲۲/۳
	یک	۱۳۱	۴۱/۶
	دو	۹۹	۳۲/۱
	سه	۷	۳/۶
	چهار	۱	۰/۳

در جدول ۱ شاخص‌های توصیفی فراوانی و درصد فراوانی برای متغیرهای جنسیت، تحصیلات، تحصیلات همسر و تعداد فرزندان در نمونه پژوهش ارائه شده است. در ادامه و در جدول ۲ شاخص‌های توصیفی برای متغیرهای فاصله‌ای ارائه شده است. همچنین میانگین و انحراف استاندارد سن شرکت‌کنندگان در پژوهش به ترتیب ۳۸/۵۸ و ۷/۱۵ و مدت ازدواج آن‌ها به ترتیب ۱۳/۵۲ و ۷/۹۴ بود. در ادامه و در جدول ۲ شاخص‌های توصیفی متغیرهای پژوهش ارائه شده است.

جدول ۲: شاخص‌های توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیر	کمترین	بیشترین	میانگین	انحراف معیار	کجی	کشیدگی
رضایت زناشویی	۵	۲۵	۱۵/۶۸	۴/۸۲	-۰/۰۱	-۰/۸۲
	۶	۲۵	۱۶/۴۳	۴/۷۳	۰/۰۴	-۰/۷۳
	۵	۲۵	۱۶/۲۶	۵/۰۶	-۰/۱۸	-۰/۷۸

-۰/۵۵	-۰/۲۹	۴/۲۶	۱۸/۰۶	۲۵	۵	مدیریت مالی	تعارضات دوپاره
-۰/۱۱	-۰/۴۳	۴/۲۰	۱۷/۲۲	۲۵	۵	فعالیت‌های اوقات فراغت	
-۰/۳۲	-۰/۴۱	۳/۰۹	۱۵/۵۶	۲۱	۷	روابط جنسی	
-۰/۴۳	۰/۰۲	۳/۹۹	۱۶/۶۴	۲۵	۶	ازدواج و فرزندان	
۰/۰۳	-۰/۴۹	۳/۷۷	۱۷/۶۹	۲۵	۵	اقوام و دوستان	
۰/۰۳	-۰/۶۱	۳/۸۶	۱۸/۳۶	۲۵	۵	جهت‌گیری مذهبی	
-۰/۵۸	-۰/۰۵	۲۹/۲۲	۱۵۹/۰۸	۲۲۳	۸۷	نمره کل	
-۰/۵۷	۰/۰۰۴	۵/۹۶	۲۴/۴۶	۴۰	۹	خودِ ناکافی	
۰/۲۱	۰/۴۴	۵	۱۷/۴۸	۳۶	۸	خودِ مطمئن	
۰/۵۸	-۰/۷۹	۳/۹۱	۲۲/۴۵	۳۰	۸	خودِ متنفر	
۰/۳۸	-۰/۸۸	۲۹/۶۰	۱۰۲/۱۹	۱۴۹	۴	رضایتمندی جنسی	

در جدول ۲ شاخص‌های توصیفی کمترین نمره، بیشترین نمره، میانگین، انحراف معیار، کجی و کشیدگی برای تمامی متغیرهای پژوهش به تفکیک ارائه شده است. نتایج به دست آمده از شاخص‌های کجی و کشیدگی بیانگر این است که وضعیت توزیع نمرات متغیرها تقریباً در وضعیت نرمالی قرار دارند چرا که دامنه کجی و کشیدگی به دست آمده برای تمامی متغیرها بین +۱ تا -۱ قرار دارد. در ادامه و در جدول ۳ نتایج آزمون همبستگی پیرسون برای بررسی رابطه میان رضایتمندی جنسی و تعارضات دوپاره با کیفیت رابطه‌ی زناشویی ارائه شده است.

جدول ۳: نتایج آزمون همبستگی پیرسون برای بررسی رابطه میان رضایتمندی جنسی و تعارضات دوپاره با رضایت زناشویی

متغیر	رضایتمندی جنسی	خود ناکافی	خود مطمئن	خود متنفر
۱- موضوعات شخصی	۰/۴۵**	-۰/۲۸**	۰/۲۲**	-۰/۲۵**
۲- ارتباط زناشویی	۰/۵۱**	-۰/۳۳**	۰/۲۸**	-۰/۲۸**
۳- حل تعارض	۰/۴۵**	-۰/۳۰**	۰/۲۵**	-۰/۲۶**
۴- مدیریت مالی	۰/۲۹**	-۰/۲۱**	۰/۲۳**	-۰/۱۹**
۵- فعالیت‌های اوقات فراغت	۰/۴۷**	-۰/۱۸**	۰/۱۳*	-۰/۱۹**
۶- روابط جنسی	۰/۴۱**	-۰/۱۰	۰/۱۱	-۰/۱۱
۷- ازدواج و فرزندان	۰/۳۰**	-۰/۳۱**	۰/۲۶**	-۰/۲۲**
۸- اقوام و دوستان	۰/۲۰**	-۰/۲۷**	۰/۲۳**	-۰/۲۵**
۹- جهت‌گیری مذهبی	۰/۳۰**	-۰/۱۱	۰/۱۲*	-۰/۱۳*
۱۰- نمره کل	۰/۵۳**	-۰/۳۲**	۰/۲۸**	-۰/۲۹**

** $p < 0.01$, * $p < 0.05$

نتایج به دست آمده در جدول ۳ نشان می‌دهد که رضایتمندی جنسی با تمامی مؤلفه‌های رضایت زناشویی و نمره کل آن رابطه مثبت و معناداری دارد ($p < 0/05$). همچنین نتایج به دست آمده نشان داد که خود ناکافی با تمامی مؤلفه‌های رضایت زناشویی به استثنای روابط جنسی رابطه منفی معنادار و خود مطمئن نیز به استثنای روابط جنسی با بقیه مؤلفه‌ها رابطه مثبت و معناداری دارد ($p < 0/05$). همچنین نتایج نشان داد که خود ناکافی با تمامی مؤلفه‌های رضایت زناشویی به استثنای روابط جنسی و جهت‌گیری مذهبی رابطه منفی و معنادار دارد ($p < 0/05$). در جدول ۴ نتایج آزمون همبستگی پیرسون بررسی رابطه میان رضایتمندی جنسی و تعارضات دوطرفه خود ارائه شده است.

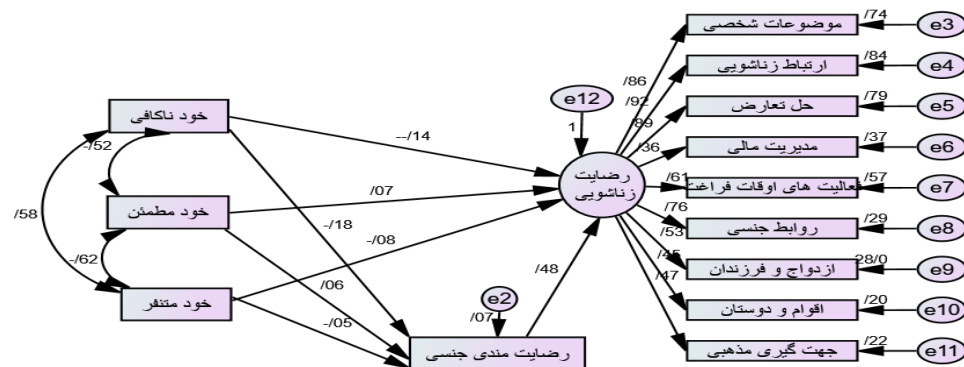
جدول ۴: نتایج آزمون همبستگی پیرسون برای بررسی رابطه میان رضایتمندی جنسی و تعارضات دوطرفه خود

متغیر					
				۱- رضایتمندی جنسی	
۴	۳	۲	۱	۲- خود ناکافی	تعارضات دوطرفه
		۱	-۰/۲۴**	۳- خود مطمئن	
	۱	-۰/۵۲**	۰/۱۹**	۴- خود متنفّر	
	۱	۰/۶۲**	۰/۵۸**	-۰/۱۹**	

** $p < 0/01$, * $p < 0/05$

نتایج به دست آمده در جدول ۴ نشان می‌دهد که خود ناکافی و خود متنفّر با رضایتمندی جنسی رابطه منفی معنادار دارد ($p < 0/01$). همچنین نتایج به دست آمده نشان داد که خود مطمئن با رضایتمندی جنسی رابطه مثبت معنادار دارد ($p < 0/01$).

برای بررسی نقش میانجی رضایتمندی جنسی در ارتباط بین تعارضات دوطرفه و کیفیت رابطه‌ی زناشویی در افراد متأهل ایرانی از تحلیل معادلات ساختاری استفاده شد که نتایج آن در ادامه ارائه شده است. در ابتدا مدل پیشنهادی پژوهش مورد آزمون قرار گرفت که نگاره آن در شکل ۱ ارائه شده است.

شکل ۱. نگاره مدل اولیه‌ی پژوهش

در جدول ۵ شاخص‌های برازش مدل پیشنهادی پژوهش ارائه شده است.

جدول ۵: شاخص‌های برازش مدل پیشنهادی پژوهش

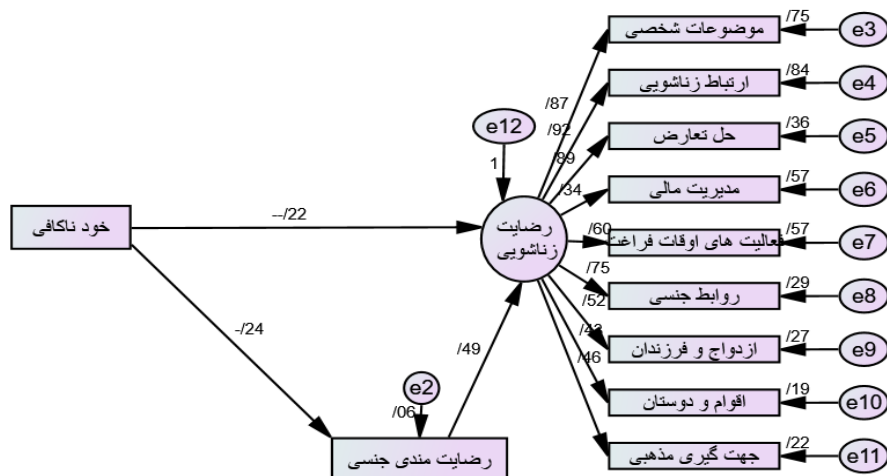
شاخص	$2\chi/df$	RMSEA	NFI	IFI	CFI	GFI	AGFI
ملاک برازش	$3 \geq^*$	$0.10 \geq^*$	$0.90 \leq^*$	$0.90 \leq^*$	$0.90 \leq^*$	$0.90 \leq^*$	$0.90 \leq^*$
آماره‌ی پژوهش حاضر	۲/۹۴	۰/۰۸	۰/۹۱	۰/۹۴	۰/۹۴	۰/۹۱	۰/۸۷

نتایج جدول ۵ نشان می‌دهد که مدل اولیه‌ی پژوهش تقریباً از برازش مطلوبی برخوردار است و تنها مقدار AGFI در وضعیت مطلوبی قرار ندارد. در ادامه و در جدول ۶ میزان اثرات مستقیم و غیرمستقیم استاندارد شده تعارضات دویاره بر کیفیت رضایت زناشویی ارائه شده است.

جدول ۶: میزان اثرات مستقیم و غیرمستقیم استاندارد شده تعارضات دویاره بر کیفیت رابطه‌ی زناشویی

متغیر	اثر مستقیم استاندارد شده				اثر غیرمستقیم استاندارد شده			
	اندازه اثر	حد پایین	حد بالا	p	اندازه اثر	حد پایین	حد بالا	p
خود متنفّر	-۰/۰۸	-۰/۱۹	۰/۰۳	۰/۲۵	-۰/۰۲	-۰/۰۹	۰/۰۴	۰/۱۲
خود مطمئن	۰/۰۷	۰/۰۴	۰/۱۶	۰/۲۸	۰/۰۳	-۰/۰۳	۰/۰۸	۰/۲۵
خود ناکافی	-۰/۱۴	-۰/۲۴	-۰/۰۴	۰/۰۱	-۰/۰۹	-۰/۱۵	-۰/۰۴	۰/۰۰۸

نتایج به دست آمده در جدول ۶ نشان می‌دهد که فقط برای خود ناکافی اثر مستقیم و غیرمستقیم به ترتیب با اندازه بتا -0.14 و -0.09 معنادار است ($p < 0.01$) و خود متنفّر و خود مطمئن فاقد اثر معنادار است ($p > 0.01$). در ادامه و در شکل ۲ نگراره‌ی مدل اصلاح شده پژوهش با توجه به اثرات به دست آمده ارائه شده است.

شکل ۲. نگراره‌ی مدل اصلاحی پژوهش

در جدول ۷ شاخص‌های برازش مدل پیشنهادی پژوهش ارائه شده است.

جدول ۷: شاخص‌های برازش مدل اصلاحی پژوهش

شاخص	2 χ /df	RMSEA	NFI	IFI	CFI	GFI	AGFI
ملاک برازش	$3 \geq$	$0.10 \geq$	$0.90 \leq$	$0.90 \leq$	$0.90 \leq$	$0.90 \leq$	$0.90 \leq$
آماره‌ی پژوهش حاضر	۲/۹۳	۰/۰۸	۰/۹۳	۰/۹۵	۰/۹۵	۰/۹۳	۰/۸۹

نتایج جدول ۷ نشان می‌دهد که مدل اصلاحی تقریباً از برازش مطلوبی برخوردار است. در ادامه و در جدول ۸ میزان اثرات مستقیم و غیرمستقیم استاندارد شده خود ناکافی بر کیفیت رابطه‌ی زناشویی بعد از اصلاح مدل ارائه شده است.

جدول ۸: میزان اثرات مستقیم و غیرمستقیم استاندارد شده خود ناکافی بر رضایت زناشویی

متغیر	اثر مستقیم استاندارد شده			اثر غیرمستقیم استاندارد شده		
	اندازه اثر	حد پایین	حد بالا	اندازه اثر	حد پایین	حد بالا
خود ناکافی	-۰/۲۲	-۰/۳۱	-۰/۱۴	-۰/۱۲	-۰/۱۷	-۰/۰۷
	p		p			p
	-۰/۲۲	-۰/۳۱	-۰/۱۴	-۰/۱۲	-۰/۱۷	-۰/۰۷

نتایج به دست آمده در جدول ۸ نشان می‌دهد که در مدل اصلاحی اثر مستقیم و غیرمستقیم خود ناکافی به ترتیب با اندازه اثر -0.22 و -0.12 معنادار است ($p < 0.01$).

نتیجه

این مطالعه با هدف بررسی نقش میانجی رضایتمندی جنسی در ارتباط بین تعارضات دوطرفه و کیفیت رابطه‌ی زناشویی در افراد متأهل شهر تهران انجام شد. پژوهش‌ها و تحقیقات متعدد، ارتباط معناداری بین رضایت جنسی و رضایت از تمایلات و ارتباطات زناشویی را به اثبات رسانده است (Elliott & Umberson, 2008). پارینتوس و پایز (Barrientos & Páez, 2006)، معتقدند که از میزان رضایت جنسی زوجین، می‌توان به‌عنوان وسیله‌ی اندازه‌گیری تعاملات آنان استفاده نمود. بسیاری از مطالعات نشان می‌دهند که زوج‌ها بالقوه و پنهانی تعارضاتی پیرامون مسائل جنسی دارند اما آن را به‌عنوان یک راز تلقی کرده و از بیان آن اجتناب می‌کنند (Crowe, 2007). در پژوهش حاضر نتایج حاصل از تحلیل معادلات ساختاری نشان داد که فقط خود ناکافی اثر مستقیم و غیرمستقیم معناداری بر کیفیت رابطه‌ی زناشویی دارد. این یافته تا حدودی با یافته‌های گلدمن و گرینبرگ (Goldman & Greenberg, 1992)، بنس (Banse, 2004)، لیتزنگر گوردون (Litzinger & Gordon, 2005)، بیرنباوم (Birbaum, 2007)، بوتزر و کامبل (Butzer & Campbell, 2008)، داویسون، بل، لاجینا، هولدن و داویس (Davison, Bell, LaChina, Holden, & Davis, 2009)،

داندون و رثلاینی (Dundon & Rellini, 2010) و ماندور، مک داف، لوزتر و رایت (Mondor, McDuff, & Wright, 2011) هم‌راستا است.

در تبیین نتایج به دست آمده می‌توان گفت که خود ناکافی تا حدودی بیانگر این است که بخشی از خود دید انتقادی دارد، بدین صورت که بخشی از خود فرد، بخش دیگر که خود تجربه‌گرا است را مورد انتقاد و ارزشیابی منفی قرار می‌دهد و نشان می‌دهد که فرد در حال حاضر در کشمکش حل و فصل این مسئله است. به عبارتی بخشی از فرد خود را مورد انتقاد قرار می‌دهد که در چنین شرایطی فرد بلافاصله در رویارویی با یک مانع یا مشکل، هم احساس ناامیدی و شکست کند و هم عصبانی شود (Greenberg, Warwar, & Malcolm, 2010). در چنین شرایطی عملاً خود انسجام و قدرت یکپارچه را ندارد که می‌تواند احساس عدم کفایت و توانمندی را در زمینه‌های مختلف به فرد بدهد. در همین راستا بر طبق نتایج به دست آمده از زوجین بر مبنای داده‌های کیفی و کمی نشان داده شده که رضایت جنسی در زوجین شامل توانمندی و احساس قدرتمندی همراه با تجارب خوشایند است (Honarvar, 2018; Mir Moazi, 2016)؛ بنابراین، با چنین نتایج به دست آمده می‌توان گفت که خود ناکافی عملاً فاقد احساس قدرتمندی و کفایت لازم برای دستیابی به رضایت جنسی در زوجین است. به عبارتی خود ناکافی توان و قدرت لازم برای تجربه یک رابطه‌ی جنسی که نیازمند احساس‌های مثبت نسبت به خود است، ندارد. به عبارتی احتمال دارد که تنش درونی، احساس گناه، خجالت، شرم و خشم نشأت گرفته از خود ناکافی، جزء موانع عاطفی تجربه‌ی رضایت جنسی رضایت‌بخش باشند. خود ناکافی یا به عبارتی عدم کفایت‌مندی همراه با انتقادگری عاملی اساسی برای شکل‌گیری چنین احساسی و عدم اعتمادبه‌نفس است. در این تعارض دوپارگی فرد احساس اعتمادبه‌نفس نمی‌کند، فرد احساس افسردگی می‌کند یا مرتب کارها را به تعویق می‌اندازد. در زمان بروز این تعارض دو پارگی‌های درون روانی برای حداقل یکی از طرفین، رابطه‌ی زناشویی به مخاطره افتاده و به تبع آن کیفیت رابطه دچار افت می‌گردد. در این شرایط کیفیت رابطه‌ی زناشویی میان آن‌ها به مخاطره می‌افتد و حتی احتمال آسیب بین فردی به وجود می‌آید؛ بنابراین، در مجموع به نظر می‌رسد هیجان‌های ناخوشایند مثل شرم و عدم کفایت‌مندی همراه با خود ناکافی مانع تجربه رضایتمند جنسی می‌شود. این عدم رضایتمندی جنسی خود می‌تواند عاملی برای ازسرگیری تعارض و ناراحتی در رابطه‌ی زناشویی شود، چرا که کسب رابطه‌ی جنسی لذت‌بخش یکی از اساسی‌ترین اولویت‌های یک رابطه‌ی زناشویی است که رسیدن به آن همراه با مجموعه‌ای از پیامدهای مثبت فردی و بین فردی است (Mir Moazi, 2016). عدم تجربه‌ی رضایت جنسی اغلب همراه با تجربه تعارض و کاهش صمیمیت زوجین است (Metz & Epstein, 2002).

این تجربه‌ی عدم رضایت بخشی که همراه با کاهش صمیمیت و افزایش تعارض و دریافت حس ناکامی است می‌تواند کیفیت رابطه‌ی زناشویی را کاهش دهد (Rowland, Van Diest, Incrocci, & Slob, 2005). نتایج حاصل از همبستگی پیرسون نشان داد که خود ناکافی و خود متنفر با رضایتمندی جنسی رابطه منفی معنادار دارد و خود مطمئن با رضایتمندی جنسی رابطه مثبت معنادار دارد. در این رابطه نتایج که مستقیماً همسو با این یافته پژوهش باشد، یافت نشد، با این حال با تأکید بر نقش دلبستگی در تعارضات دوطرفه می‌توان نتایج به دست آمده را هم‌راستا با نتایج پژوهش‌های گلدمن و گرینبرگ (Goldman Greenberg &, 2010)، بررسی بوتزر و کمبل (Butzer & Campbell, 2008) تلقی کرد. در تبیین نتایج به دست آمده می‌توان گفت که رضایت جنسی نیازمند این است که فرد انرژی، زمان و حالت روانی لازم مانند عدم پریشانی و استرس را برای تجربه رضایت‌بخش داشته باشد (Ferreira, Fraenkel, Narciso, & Novo, 2015) (Shrier & Blood, 2016). این در حالی است که در یک دوطرفگی درون روانی، جنبه‌ای از خویشتن در مخالفت با جنبه دیگر است (Greenberg et al., 2010). به عبارتی فرد با یک تنش و نزاع درونی روبرو است که مانع از این می‌شود فرد از لحاظ روانی با سطح انرژی و آرامش درونی مطلوب به سراغ برقراری یک رابطه‌ی جنسی رضایت‌بخش برود. تمرکز و عدم آشفته‌گی برای برقراری یک رابطه‌ی جنسی رضایت‌بخش لازم و ضروری است (McCarthy & Wald, 2015). این در حالی است که تعارضات دوطرفگی اغلب توانایی تنظیم هیجانی فرد برای ورود به رابطه‌ی زناشویی همراه با یک تجربه لذت‌بخش را مختل می‌کند (Greenberg et al., 2010). این عدم تنظیم هیجانی ناشی از دوطرفگی می‌تواند همراه با نارضایتی جنسی باشد؛ بنابراین، می‌توان گفت که تعارضات دوطرفه مانند تنفر از خود و خود ناکافی عملاً ترویج‌دهنده‌ی احساس‌هایی مانند عدم کفایت، احساس گناه و شرم از نقصان هستند. در چنین شرایطی نداشتن مهارت‌های تنظیم هیجان مانع از این می‌شود فرد سرمایه‌ی عاطفی لازم و کفایت‌کننده را در رابطه‌ی جنسی دارا باشد. در کنار آن تنش درونی ناشی از دوطرفگی اغلب تمرکز و انرژی لازم برای صرف کردن به رابطه‌ی جنسی را از فرد متأهل سلب می‌کند.

نتایج حاصل از آزمون همبستگی پیرسون نشان داد که رضایتمندی جنسی با تمامی مؤلفه‌های کیفیت رابطه‌ی زناشویی (موضوعات شخصی، ارتباط زناشویی، حل تعارض، مدیریت مالی، فعالیت‌های اوقات فراغت، روابط جنسی، ازدواج و فرزندان، اقوام و دوستان و جهت‌گیری مذهبی) رابطه مثبت و معناداری دارد. این یافته پژوهش با نتایج پژوهش‌های هندرسون کینگ و ورووف (Henderson-King & Veroff, 1994)، لیتزینگر و گوردون (Litzinger & Gordon, 2005)، یه، لورنز و ویک کراما (Yeh, Lorenz, & Wickrama, 2005)

Davison, Bell,) و داویس (Wickrama, Conger, & Elder Jr, 2006)، داویسون، بل، لاجینا، هولدن و داویس (LaChina, Holden, & Davis, 2009)، داندون و رنلاینی (Dundon & Rellini, 2010) و ونگلیستی و پرلمن (Vangelisti & Perlman, 2018) هم‌راستا است.

در تبیین نتیجه می‌توان گفت که مشکلات در رضایت جنسی اغلب همراه با تجربه مشکلات مدیریت منبع قدرت در رابطه و تعارض بین زن و شوهر است (Michael E Metz, Epstein, & Therapy, 2002). با توجه به اینکه رضایت جنسی یک غریزه و نیاز زیستی - روان‌شناختی است به نظر می‌رسد به شدت با ناراضیاتی از رابطه‌ی زناشویی رابطه دارد (Rowland et al., 2005). به همین دلیل رضایت جنسی اغلب به‌عنوان همبسته اساسی با کیفیت ارتباط زوجین شناخته شده است (Sprecher & Cate, 2004). به نظر می‌رسد که رضایتمندی جنسی یک نیاز اساسی در زوجین است که ارضا آن می‌تواند ابعاد مختلف کیفیت رابطه‌ی زناشویی را ارتقا بخشد. در همین رابطه نشان داده شده در بسیاری از موارد عدم تجربه رضایتمندی جنسی در زوجین است که عامل شعله‌ور شدن اختلاف زناشویی و درخواست‌های طلاق است (Rowland et al., 2005; Metz & Epstein, 2002)؛ بنابراین، وجود رضایتمندی جنسی، خود می‌تواند مانع بروز تنش‌ها و احساس ناراضیاتی ناشی از عدم برآورده شدن نیازها در رابطه‌ی زناشویی گردد.

کیفیت رابطه‌ی زناشویی به‌عنوان موفقیت و عملکرد یک ازدواج در نظر گرفته می‌شود. با توجه به اهمیت دوچندان رابطه‌ی زناشویی در زندگی افراد، افراد مدام به ارزیابی آن می‌پردازند و در صورت رضایت از آن آرامش و لذت را تجربه می‌کنند، ولی اگر این ارزیابی منفی باشد، فرد دچار پریشانی و ناراضیاتی می‌گردد. متغیرهای مختلفی می‌توانند بر کیفیت رابطه‌ی زناشویی اثرگذار باشند در همین رابطه پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش میانجی رضایتمندی جنسی در ارتباط بین تعارضات دوطرفه و کیفیت رابطه‌ی زناشویی در افراد متأهل صورت گرفت. نتایج حاصل از تحلیل معادلات ساختاری نشان داد که خود ناکافی اثر غیرمستقیم معناداری بر کیفیت رابطه‌ی زناشویی به واسطه رضایتمندی جنسی دارد؛ بنابراین، با توجه به نتایج به دست آمده می‌توان گفت که تعارضات دوطرفه می‌تواند یک متغیر مهم و مرتبط با کیفیت رضایت زناشویی باشد، چرا که علاوه بر ارتباط با آن، همچنین به واسطه اثرگذاری بر رضایتمندی جنسی می‌تواند تبیین‌کننده‌ی تغییرات کیفیت رابطه‌ی زناشویی باشد.

محدودیت عمده پژوهش مربوط به روش نمونه‌گیری بود، با توجه به گسترده‌گی جامعه و عدم امکان نمونه‌گیری تصادفی، از روش نمونه‌گیری در دسترس استفاده شد که می‌تواند قدرت تعمیم‌پذیری نتایج به دست آمده را کاهش دهد. همچنین محدودیت دیگری که متوجه نتایج بوده و توسط پژوهشگر اعمال شد

این بود که نمونه‌ی مورد مطالعه از جمعیت غیر بالینی انتخاب شد؛ بنابراین، نتایج محدود به جمعیت غیر بالینی است. استفاده از پرسشنامه‌ی اینترنتی، با توجه به شرایط موجود در جامعه به لحاظ همه‌گیری بیماری کرونا، یکی از محدودیت‌های پژوهش به شمار می‌رود.

پیشنهاد می‌شود مشاوران و روان‌شناسان از نتایج به دست آمده از پژوهش حاضر برای بهبود رابطه‌ی زوجین دچار مشکلات زناشویی استفاده کنند. پیشنهاد می‌شود استفاده از زوج‌درمانی هیجان مدار مدل گرینبرگ که بر نقش تعارضات دوطرفه بر رابطه‌ی زوجین تأکید دارند، جهت بهبود کیفیت رابطه‌ی زناشویی استفاده شود. همچنین با توجه به نقش میانجی و معنادار رضایت جنسی، پیشنهاد می‌شود جهت ارتقاء رابطه زوجین و تعدیل اثر تعارضات دوطرفه، آموزش‌های لازم در مورد آن در برنامه‌ها و مداخله‌های آموزشی برای زوجین مدنظر قرار گیرد. همچنین پیشنهاد می‌شود در برنامه‌های مشاوره پیش از ازدواج جهت تأکید بر امر پیشگیری، امکان وجود تعارض‌های دوطرفه شدید در زوجین مورد بررسی قرار گیرد. پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های بعدی جهت بهبود تعمیم‌دهی نتایج به دست آمده در صورت امکان از روش نمونه‌گیری تصادفی استفاده گردد. همچنین پیشنهاد می‌شود پژوهش‌های مشابه بر روی جمعیت‌های بالینی به‌ویژه زوجین با مشکلات نارضایتی زناشویی و جنسی صورت گیرد.

References

- Antičević, V., Jokić-Begić, N., & Britvić, D. (2017). Sexual self-concept, sexual satisfaction, and attachment among single and coupled individuals. *Personal Relationships, 24*(4), 858-868.
- Askari-Nodoushan, A., Shams Ghahfarokhi, M., & Shams Ghahfarokhi, F. (2019). An Analysis of the Socioeconomic Characteristics of Divorce in Iran. *Strategic Research on Social Problems in Iran University of Isfahan, 8*(2), 1-16.
- Banse, R. (2004). Adult attachment and marital satisfaction: Evidence for dyadic configuration effects. *Journal of Social Personal Relationships, 21*(2), 273-282.
- Barrientos, J. E., & Páez, D. (2006). Psychosocial variables of sexual satisfaction in Chile. *Journal of Sex & Marital Therapy, 32*(5), 351-368. doi:10.1080/00926230600834695
- Birnbaum, G. E. (2007). Beyond the borders of reality: Attachment orientations and sexual fantasies. *Personal relationships, 14*(2), 321-342.
- Blais, R. K. (2020). Lower Sexual Satisfaction and Function Mediate the Association of Assault Military Sexual Trauma and Relationship Satisfaction in Partnered Female Service Members/Veterans. *Family Process, 59*(2), 586-596. doi:10.1111/famp.12449
- Burns, J. W., Post, K. M., Smith, D. A., Porter, L. S., Buvanendran, A., Fras, A. M., & Keefe, F. J. (2018). Spouse criticism and hostility during marital interaction: effects on pain intensity and behaviors among individuals with chronic low back pain. *Pain, 159*(1), 25-32. doi:10.1097/j.pain.0000000000001037
- Butzer, B., & Campbell, L. (2008). Adult attachment, sexual satisfaction, and relationship satisfaction: A study of married couples. *Personal relationships, 15*(1), 141-154.

- Corrás, T., Seijo, D., Fariña, F., Novo, M., Arce, R., & Cabanach, R. G. (2017). What and How Much Do Children Lose in Academic Settings Owing to Parental Separation? *Front Psychol*, 8, 1-6. doi:10.3389/fpsyg.2017.01545
- Crowe, M. (2007). Managing couple relationship and individual psychological problems in psychosexual therapy. *Psychiatry*, 6(3), 95-98.
- Davis, S., Ferrar, S., Sadikaj, G., Binik, Y., & Carrier, S. (2017). Shame, Catastrophizing, and Negative Partner Responses Are Associated With Lower Sexual and Relationship Satisfaction and More Negative Affect in Men With Peyronie's Disease. *Journal of Sex & Marital Therapy*, 43(3), 264-276. doi:10.1080/0092623x.2016.1147511
- Davison, S. L., Bell, R. J., LaChina, M., Holden, S. L., & Davis, S. R. (2009). Psychology: The relationship between self-reported sexual satisfaction and general well-being in women. *The journal of sexual medicine*, 6(10), 2690-2697.
- Davison, S. L., Bell, R. J., LaChina, M., Holden, S. L., & Davis, S. R. (2009). The relationship between self-reported sexual satisfaction and general well-being in women. *The journal of sexual medicine*, 6(10), 2690-2697. doi:10.1111/j.1743-6109.2009.01406.x
- Dundon, C. M., & Rellini, A. H. (2010). More than sexual function: Predictors of sexual satisfaction in a sample of women age 40–70. *The journal of sexual medicine*, 7(2), 896-904.
- Elliott, S., & Umberson, D. (2008). The Performance of Desire: Gender and Sexual Negotiation in Long-Term Marriages. *Journal Marriage Family*, 70(2), 391-406. doi:10.1111/j.1741-3737.2008.00489.x
- Fallahi, M., Fallah Chai, S., & Zarei, A. (2014). A Comparison of expectations and purpose of marriage of women and girls living in Shiraz. *Journal of Women in Culture and Art (Women's Research)*, 6(3), 345-360. (in Persian).
- Falola, H. O., Salau, O. P., Omoniyi-Oyafunke, C., & Olokundun, A. M. (2018). Effect of marital instability on employee performance in selected commercial banks in Nigeria. *International Business Management*, 10(21), 5158-5163.
- Ferreira, L. C., Fraenkel, P., Narciso, I., & Novo, R. J. F. p. (2015). Is committed desire intentional? A qualitative exploration of sexual desire and differentiation of self in couples. *54(2)*, 308-326.
- Garver, M. S., & Mentzer, J. T. (1999). Logistics research methods: employing structural equation modeling to test for construct validity. *Journal of business logistics*, 20(1), 33-57.
- Gilbert, P., Clarke, M., Hempel, S., Miles, J. N., & Irons, C. (2004). Criticizing and reassuring oneself: An exploration of forms, styles and reasons in female students. *British Journal of Clinical Psychology*, 43(Pt 1), 31-50. doi:10.1348/014466504772812959.
- Goldman, A., & Greenberg, L. (1992). Comparison of integrated systemic and emotionally focused approaches to couples therapy. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 60(6), 962-969. doi:10.1037//0022-006x.60.6.962
- Goldman, R. N., & Greenberg, L. S. (2010). Self-soothing and other-soothing in Emotion-Focused Therapy for couples. *Clinical Casebook of Couple Therapy; Gurman, AS, Ed.; Guilford Publications: New York, NY, USA*, 255-280.
- Goldman, R. N., & Greenberg, L. S. (2015). *Case formulation in emotion-focused therapy: Co-creating clinical maps for change*: American Psychological Association.

- Greenberg, L., Warwar, S., & Malcolm, W. (2010). Emotion-focused couples therapy and the facilitation of forgiveness. *Journal of marital and Family Therapy*, 36(1), 28-42. doi:10.1111/j.1752-0606.2009.00185.x
- Henderson-King, D. H., & Veroff, J. (1994). Sexual satisfaction and marital well-being in the first years of marriage. *Journal of Social personal Relationships*, 11(4), 509-534.
- Heydari, M. (2017). Examining the Multi Relationships among Life Satisfaction, Marital Satisfaction and Sexual Satisfaction with the Life Quality Improvement of Married Women in Abadeh City. *Journal of Women and Society*, 8(32), 205-228.
- Hoelter, J. W. (1983). The analysis of covariance structures: Goodness-of-fit indices. *Sociological Methods Research*, 11(3), 325-344.
- Honarvar, M. (2018). *Preparation and validation of a sexual satisfaction questionnaire in Iranian culture*. Master Thesis, Family Psychology, (in Persian).
- Hudson, W. W., Harrison, D. F., & Crosscup, P. C. (1981). A short-form scale to measure sexual discord in dyadic relationships. *Journal of Sex Research*, 17(2), 157-174.
- John, N. A., Seme, A., Roro, M. A., & Tsui, A. O. (2017). Understanding the meaning of marital relationship quality among couples in peri-urban Ethiopia. *Culture, health & sexuality*, 19(2), 267-278. doi:10.1080/13691058.2016.1215526
- Kisler, T. S., & Scott Christopher, F. (2008). Sexual exchanges and relationship satisfaction: Testing the role of sexual satisfaction as a mediator and gender as a moderator. *Journal of Social Personal Relationships*, 25(4), 587-602.
- Lawrance, K. A., & Byers, E. S. (1995). Sexual satisfaction in long-term heterosexual relationships: The interpersonal exchange model of sexual satisfaction. *Personal relationships*, 2(4), 267-285.
- Lawrence, E. M., Rogers, R. G., Zajacova, A., & Wadsworth, T. (2019). Marital happiness, marital status, health, and longevity. *Journal of Happiness Studies*, 20(5), 1539-1561.
- Litzinger, S., & Gordon, K. C. (2005). Exploring relationships among communication, sexual satisfaction, and marital satisfaction. *Journal of sex & marital therapy*, 31(5), 409-424.
- Mahdavian, F. (1997). *Investigating the effect of education and communication on marital satisfaction and mental health*. Master Thesis. Tehran Psychiatric Institute. (in Persian).
- Marcinechová, D., & Záhorcová, L. (2020). Sexual satisfaction, sexual attitudes, and shame in relation to religiosity. *Sexuality & Culture*, 24(6), 1913-1928.
- McCarthy, B., & Wald, L. M. (2015). Strategies and techniques to directly address sexual desire problems. *Journal of Family Psychotherapy*, 26(4), 286-298.
- McNulty, J. K., Wenner, C. A., & Fisher, T. D. (2016). Longitudinal associations among relationship satisfaction, sexual satisfaction, and frequency of sex in early marriage. *Archives of sexual behavior*, 45(1), 85-97.
- Metz, M. E., & Epstein, N. (2002). Assessing the role of relationship conflict in sexual dysfunction. *Journal of Sex & Marital Therapy*, 28(2), 139-164. doi:10.1080/00926230252851889
- Mir Moazi, N. (2016). *Recognizing the experience of sexual satisfaction from the perspective of Iranian married men and women*. Master Thesis, Family Counseling, Faculty of Educational Sciences and Psychology, Shahid Beheshti University of Tehran. (in Persian).
- Mohammad Sadegh, A., Kalantarkousheh, S., & Naimi, A. (2018). The Experience of Sexual Problems in Women Seeking Divorce and Women Satisfied with their Marriage: A Qualitative Study. *Journal of Qualitative Research in Health Sciences*, 7(1), 35-47. (in Persian).

- Persian).
- Mondor, J., McDuff, P., Lussier, Y., & Wright, J. (2011). Couples in therapy: Actor-partner analyses of the relationships between adult romantic attachment and marital satisfaction. *The American Journal of Family Therapy*, 39(2), 112-123.
- Noorbala, A. A., Yazdi, S. B., Yasamy, M. T., & Mohammad, K. (2004). Mental health survey of the adult population in Iran. *The British Journal of Psychiatry*, 184(1), 70-73. (in Persian).
- Peixoto, M. M., Amarelo-Pires, I., Pimentel Biscaia, M. S., & Machado, P. P. (2018). Sexual self-esteem, sexual functioning and sexual satisfaction in Portuguese heterosexual university students. *Psychology Sexuality*, 9(4), 305-316.
- Pourakbar, S. (2011). *Surveying the role of personality traits in exhalation of the relationship between sexualsatisfactions with marital satisfaction*. Master thesis. Tehran Psychiatric Institute University of Tarbiat moddares. (in Persian).
- Rahmani, A., Marqati Khoi, A., Sadeghi, N., & Allah Gholi, I. (2011). The relationship between sexual satisfaction and marital satisfaction. *Iranian Journal of Nursing*, 24(70), 82-90. (in Persian).
- Rajabi, G., Kaveh-Farsani, Z., Amanelahi, A., & Khojasteh-Mehr, R. (2020). Identifying the Components of Marital Relationship: A Qualitative Study. *Journal of Qualitative Research in Health Sciences*, 7(2), 172-187. (in Persian).
- Rowland, D., Van Diest, S., Incrocci, L., & Slob, A. K. (2005). Psychosexual factors that differentiate men with inhibited ejaculation from men with no dysfunction or another sexual dysfunction. *The journal of sexual medicine*, 2(3), 383-389.
- Saadati Shamir, a., mazboohi, s., & Marzi, S. (2018). Validation of the self-critical / self-confidence scale among teachers of educational measurement. *Quarterly of Educational Measurement Allameh Tabataba'i University*. 9(34), 147-133. (in Persian).
- Schooler, D., Ward, L. M., Merriwether, A., & Caruthers, A. S. (2005). Cycles of shame: Menstrual shame, body shame, and sexual decision-making. *Journal of sex research*, 42(4), 324-334. doi:10.1080/00224490509552288
- Shrier, L. A., & Blood, E. A. (2016). Momentary desire for sexual intercourse and momentary emotional intimacy associated with perceived relationship quality and physical intimacy in heterosexual emerging adult couples. *The journal of sex research*, 53(8), 968-978.
- Sprecher, S., & Cate, R. M. (2004). Sexual satisfaction and sexual expression as predictors of relationship satisfaction and stability. In *The handbook of sexuality in close relationships* (pp. 245-266). Psychology Press.
- Soleimani, A. A. (1995). *Investigating irrational thoughts based on cognitive approach to marital dissatisfaction*. Master Thesis. Tarbiat Moalem University . Faculty of Psychology and Educational Sciences
- Sutherland, O., Peräkylä, A., & Elliott, R. (2014). Conversation analysis of the two-chair self-soothing task in emotion-focused therapy. *Psychotherapy Research*, 24(6), 738-751. doi:10.1080/10503307.2014.885146
- Tavakol, Z., Nikbakht Nasrabadi, A., Behboodi Moghadam, Z., Salehiniya, H., & Rezaei, E. (2017). A review of the factors associated with marital satisfaction. *Galen Medical Journal*, 6(3), 197-207. (in Persian).
- Troxel, W. M., Braithwaite, S. R., Sandberg, J. G., & Holt-Lunstad, J. (2017). Does improving marital quality improve sleep? Results from a marital therapy

- trial. *Behavioral sleep medicine*, 15(4), 330-343. doi:10.1080/15402002.2015.1133420
- Vangelisti, A. L., & Perlman, D. (2018). *The Cambridge handbook of personal relationships*: Cambridge University Press.
- Yeh, H. C., Lorenz, F. O., Wickrama, K. A. S., Conger, R. D., & Elder Jr, G. H. (2006). Relationships among sexual satisfaction, marital quality, and marital instability at midlife. *Journal of family psychology*, 20(2), 339-343. doi:10.1037/0893-3200.20.2.339